

שיח ושיג בפרשה

"וידבר ה' אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש: כל מלאכת עבודה לא תעשו והקרבתם אשה לה" (כג, כג-כד)
אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה ה' בְּאוֹר פְּנִיךָ יְהִלְכוּ. (תהילים פט', טז')

ובזה תבינו הכתוב: אשרי העם יודעי תרועה. שיש לתמוה, וכי אומות העולם אינם יודעים כיצד מריעים, והרי כמה חצוצרות וכלי תרועה יש להם. אלא כך כוונת הכתוב: אשרי העם היודעים לעשות כל מיני תחבולות כדי לרצות את בוראם ולפייסו, שבשבתו על כסא דין עומד ויושב על כסא רחמים והוא מרחם עליהם על ידי תרועת השופר. וזהו שאומר הכתוב: עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר. רצה לומר: כשעולה הקב"ה לשבת על כסא דין, שזהו שם אלקים שהוא שם של מדת הדין, ה' בקול שופר, כששומע קול השופר יושב על כסא רחמים וזהו: ה' בקול שופר.

ומעשה היה ביהודי אחד שהיה תוקע ונשתמד והוא היה התוקע של המלכות. יום אחד בעומדו לפני המלך יחד עם שאר התוקעים אמר המלך: מי הוא שיודע לתקוע בקול צלול בשופר. הלך המשומד הזה והביא מביתו שופר והתחיל לתקוע לפני המלך תקיעה ושברים, וביקש לתקוע גם תרועה ולא היה יכול בשום אופן. והתאמץ הרבה ולא היה יכול. ונצטער המשומד צער גדול בלבו, אמר: מה טעם שכל הקולות יכולתי לתקוע וקול התרועה לא. והלך לביתו ולקח עוד פעם השופר בידו וניסה לתקוע קול תרועה ולא עלה בידו. אמר המשומד בלבו: לא אשקוט ולא אנוח עד שאדע הטעם.

הלך לפני רבי אברהם היכניי עליו השלום. וסיפר לו כל אותו מעשה, ושאל אותו לפרש הדברים. אמר לו הרב הזה: כך היה צריך להיות, שכן הפסוק אומר מפורש: אשרי העם יודעי תרועה. רצה לומר: אשריהם ישראל שיודעים תרועה ולא אמר הכתוב קול אחר: תקיעה או שברים, אלא תרועה. כך פירושו: רק אדם מישראל יודע להריע קול תרועה ולא שאר האומות, שקול זה בא לשבור כוחו של ס"מ ולעורר רחמים, מה שאין שאר הקולות מסוגלים לעשות. וכן מפני שקול התקיעה כנגד אברהם, והשברים כנגד יצחק כנ"ל, ומאחר שמאברהם יצא ישמעאל ומיצחק עשו, ולכן יש לאומות אחיזה קצת בשני הקולות האלו, בגלל חלק ישמעאל ועשו. אבל תרועה כנגד יעקב, שלא יצא ממנו שום זרע פסול, אין לאומות שום אחיזה בקול התרועה.

כששמע המשומד דברים אלו מפי הרב נצטער צער גדול, נמס לבו אמר: כיצד העזתי פני והפכתי עורף לאלקי ועזבתי תורתו ודבקתי בדת כוזבת ונכריה. ועמד ועקר לעיר אחרת, וחזר ליהדות ושב בתשובה שלמה. ואח"כ ניסה לראות אם יוכל לתקוע תרועה, וראה שהוא יודע וברך את השי"ת ואמר: ברוך ה' שבחר בעמו ישראל. אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו.

אהבת ישראל

בתחלת דברינו עלינו להגדיר מהי "שנאת חנם".

רבים טועים וחושבים, שגדר שנאת חנם - לשנאת אדם בחנם, כפשוטו. דהיינו, כששואלים אותך למה אתה שונא את פלוני - תשובתך: תאמין לי שהוא לא עשה לי כלום, ואיני מבין בעצמי למה הוא לא מוצא חן בעיני, ואני שונאו.

זוהי נדאי שנאת חנם. אמנם לא זה בלבד גדר שנאת חנם שעליו חרבה ירושלים ונעדין אנו בגלות נוראה וארצה בעבורה -

גדר שנאת חנם הנו, אף אם הרע לך חברך ופגע בך בממונך או בכבודך. ואם תשאלי, למה אם כן נקראתי "שונא חנם", הרי יש לי תשובה וסבה על מה אני מתמלא שנאה - התשובה לכך היא: היות ואין זו סבה מספקת כלל לשנא יהודי ולאחל לו אחולים בישין על מה שעשה לך. התורה לא מצדיקה לשנאת - רק את הרשעים המכעיסים את ה', המינינים והאפיקורסים, ותו לא. וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קלט, כא): "משנאית ה' אשנא", היינו המשניאים את ה' ומחטיאי הרבים. אבל אדם שעדין אינו משלם במדותיו ועושה טעויות, השנאה כלפיו היא ב"חנם", כי לא מגיע לו לשנאתו בשל כך. וכמו שאמר ה"חזון איש": וכי כל כך קל לעבד על המדות, על הגאונה, הקנאה והתאונה, שכל אדם דורש זאת מחברו - לא מעצמו! את עצמו הוא מבין ופה מאד ודן לכף זכות מלאה, ובצדק גמור מצדיק את מעשיו, אבל מחברו דורש להיות מוסרי, בעל מדות טובות. והרי זו עבודה של כל החיים - וכל זה ואולי. ואם כן, אם נכשל חברך במדה רעה נגדך - זו סבה לשנאתו! וכי קל להיות בעל מדות טובות תבין גם את חברך, שעדין אינו משלם במדותיו, כמו שאתה לא משלם.

ולצערנו, בעון שנאת חנם מאריכים אנו גלותנו, וכמו שכתב הגאון החיד"א (דברים אחדים דרוש ו): ואיך אנו אומרים "כי לישועתך קוינו כל היום" ושנאת חנם עדין בנו! אוי ואבוי, כי זה דומה לנוטע אילן - ונגידו גרזן לחתכו ולשרשו, וכה מעשהו יום יום. עד כאן לשונו.

ר' יעקב ישראל לוגאסי

אמונה

ה. מי שיש לו הנאה מדבור של אפיקורוס

אפלו שאינו מדברי אפיקורוסות, על-ידי- זה בא להרהורי עבודה-זרה. (ספר המידות)

מעלת המשמח חתן וכלה

כתב בספר תשב"ץ קטן (סימן תסה) "בגן" בגימטריה - "כלה", ללמדך, שכל המשמח חתן וכלה, יבוא בגן עדן. "חתן" בגימטריה - "שחקים", לומר לך, שכל המשחך לפני חתן וכלה, זוכה להנות ממה שמשחקים (ששמחים) ברקיע, ויזכה לראות בשמחת לויטן. "חתן על כלה" בגימטריה - "התורה", שכל המשמח חתן וכלה, כאילו עסק בתורה, כדאמרינן בכתובות (י"ז) מבטלים תלמוד תורה כדי להכניס כלה לחופה.

וכתב בצוואת רבי אליעזר הגדול: בני, הוי זהיר בהכנסת כלה לחופה ולשמח חתן, שכל המשמחו, כאילו קיבל תורה מהר סיני, שנאמר: "ויתן אל משה ככלותו" - ככלתו כתיב [לשון כלה], שנמסרה לו התורה במתנה, ככלה לחתן.

ובמסכת ברכות (דף ו: א) אמרו, שכל המשמח חתן וכלה, זוכה לתורה,* וכאילו הקריב קורבן תודה, וכאילו בנה אחת מחורבות ירושלים.

בספר תורה תמימה (שמות פרק יט הערה לג) כתב בנותן טעם שהמשמח חתן וכלה זוכר לתורה, יען כי גם בשמחת חתן נאמרו חמשה קולות קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה', וכמו דתכלית הנשואין הוא לקיום העולם, כך תכלית התורה לקיום העולם, שאלמלא תורה לא היו מתקיימים שמים וארץ, ותנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית, אם ישראל מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו אני מחזיר את העולם לתהו ובהו (שבת פח.), ולכן זה המשמח חתן וכלה, נראה שתכלית קיום העולם חשוב בעיניו, ולכן זוכה לתורה שתכליתה גם כן לזה, ולרמזו וסימן לזה נתנו חז"ל שווי הלשונות שגם בשמחת חתן נאמר חמש פעמים קול, וגם במתן תורה שנאמר: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיטֵב הַבְּקָר וַיְהִי קֶלֶת וּבְרָקִים וַעֲנַן כָּבֵד עַל הָהָר וְקוֹל שֹׁפָר מְאֹד, וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֶזֶק מְאֹד מִשָּׁה יִדְבַּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

לא יטמא בעמיו

הגאון רבי שאול הכהן זצ"ל מג'רבה, זכה לשני שולחנות: תורה וגדולה במקום אחד, עשיר גדול היה וגומל חסדים. הוא היה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה.

מכיון שעמד בניסיון העושר, נסוהו מן השמים גם בניסיון העוני, ואמנם באחת השנים נהפך עליו הגלגל והוא איבד את כל רכושו ונהפך לאדם עני.

בני ג'רבה זכרו את ידו הרחבה, והוקירו את גאונותו וגדלותו בתורה, והחליטו שעליהם לתמוך בו ברווחה כדי שיוכל לשבת במנוחה ללמוד תורה ולעבוד את ה'.

אולם בתוך הקהילה היו ומספר אנשים קמצנים וחסרי לב והם התסיסו סביבם אנשים וכל הקבוצה טענה כי אין הקהילה חייבת בפרנסת הרב יותר משאר העניים.

שמעו את טענותיהם רבני טוניס והם החליטו לשכנעם לטובת רבי שאול, הם הזהירו את הכל לנהוג כבוד ברבי שאול ולהכיר לו טובה על פעלו הרב לרווחת הקהילה אך המתסיסים לא נרגעו ולא שקטו והמשיכו בטענתם כי הרי הוא נתמך בדיוק כמו כל אחד עני שבקהילה ולא יותר מכך.

באחד הימים ישב רבי שאול בראש אספת נכבדי הקהל שדנו בנושאים שונים לצרכי הקהילה והנה קם אחד מהמתנגדים לרב, אחד מראשי המתסיסים את הקהל נגדו והחל קבל עם ועדה להתסיס נגדו במילים בוטות ולהשמיצו ברבים.

קם רבי שאול, שכהן היה, ואמר: "אבקש מכל הכהנים הנמצאים כאן, שיצאו יחד עמיי". כל הנוכחים, תמהו לבקשתו, אך שמעו לדבריו קמו הכהנים שנכחו במקום ויצאו מהחדר כשרבי שאול עמהם, והנה כאשר יצא האחרון שבהם נשמעה חבטה עזה מכוון האדם שהשמיץ והוא נפל ארצה ומת!

הבינו כל הנוכחים שהתקיים כאן מאמר חכמינו זכרונם לברכה (ברכות י"ט) שהקדוש ברוך הוא תובע את עלבוננו של החכם. ורבי שאול שידע כי גורלו של המשמיץ, המתסיס נגדו נחרץ, מנע את הכהנים שהיו נוכחים במקום מלהטמא באהל מת.

נזהרו הכל מיני אז בכבודו ונהנו מעצתו וברכתו. (613 סיפורים על תרי"ג).

קדושת כהן

אל חצרו של הרבי מלובביטש זצ"ל הגיעו ערב שבת קבוצת בחורים, שרצונם היה לשהות במחיצת הרבי במשך השבת. בחורים אלו שלא שמרו תורה ומצוות שמעו על בית הרבי כמכניס אורחים והם החליטו לבוא ולטעום טעמה של שבת אחת.

לאחר השבת עמדו בתור יחד עם קהל גדול כדי להיכנס "ביחידות" בחדרו של הרבי. אחד מהם היה כהן, ובאותם ימים עמד כהן זה לשאת אשה לא יהודיה.

כשנכנס כהן זה אל הרבי שאלו לשמו וכאשר ציין את שמו אמר לו הרבי "אתה גם כהן" הלה, היה מופתע, כיצד ידע זאת הרבי והרי לא אמר לו ולו רמז, הוא השיב בחיוב.

הצביע הרבי מלובביטש על ארון הספרים הגדול שבחדרו ואמר: "האם רואה אתה את ארון הספרים הזה? רואה אתה כמה ספרים הוא מכיל? אני למדתי את כל הספרים הללו, ועוד הרבה ספרים ואף על פי כן אין בכך כדי לעשותני כהן. ואלו אתה זכית בזכות גדולה של כהונה. הכהן ניחן בקדושה טבעית גבוהה ביותר ולכן חל עליו איסורי נישואין יותר מכל אדם מישראל כגון אסור לשאת גרושה, אסור לכהן לשאת אפילו גיורת ואילו אתה, עומד לשאת גויה, איך תוכל לעשות זאת?!"

נדהם הקשיב הבחור לדברי הרבי, הוא יצא מחדרו כשהוא נסער ונרגש כולו. כעבור זמן מה נשא לו לאשה בת ישראל כשרה.

(613 סיפורים על תרי"ג)